

Scenariusz lekcji

I. Cele lekcji

1) Wiadomości

Uczeń:

- wie, co to jest rozprawka, argument, teza, hipoteza;
- zna formę i kompozycję rozprawki;
- zna plan rozprawki oparty na dedukcji i indukcji;
- zna słownictwo służące osiągnięciu spójności tekstu i sygnalizujące porządek argumentowania.

2) Umiejętności

Uczeń:

- tworzy plan rozprawki;
- potrafi dobierać argumenty na poparcie tezy lub hipotezy;
- używa ze zrozumieniem słownictwa oceniającego i wartościującego;
- odnajduje w tekście fragmenty na poparcie swoich opinii;
- stosuje słownictwo służące osiągnięciu spójności tekstu i sygnalizujące porządek argumentowania;
- pracuje w grupie.

II. Metoda pracy

- dyskusja,
- burza mózgów,
- prezentacja,
- elementy wykładu,
- pisanie.

III. Środki dydaktyczne

- kartki papieru, markery, kredki,
- arkusze papieru (1 m × 1 m).

IV. Przebieg lekcji

1) Faza przygotowawcza

- a) Sprawy organizacyjno - porządkowe:
 - sprawdzenie obecności;
 - sprawdzenie pracy domowej;
 - prezentacja pracy domowej przez jednego z uczniów;
 - podział uczniów na grupy;
 - przydział zadań poszczególnym grupom.
- b) Podanie tematu lekcji.

2) Faza realizacyjna.

- a) Nauczyciel wyjaśnia:
 - Czym jest rozprawka? (Rozprawka to forma wypowiedzi pisemnej, wymagająca szczególnie dokładnej analizy tematu oraz samodzielnych sądów i rozważań.)
 - Co zawiera temat rozprawki? (Zawiera on zwykle jakieś pytanie, problem, na który piszący musi znaleźć odpowiedź.)
 - Jakie kroki powinien podjąć piszący rozprawkę? (**Pierwszym krokiem** musi zatem być znalezienie i uświadomienie sobie tego pytania oraz wyjaśnienie wszystkich nasuwających się w związku z nim wątpliwości. **Drugi krok** to gromadzenie faktów, dowodów, które uzasadnią słuszność rozumowania i uporządkowanie ich według ważności. **Ostatnim krokiem** jest wyciągnięcie wniosków.)

- Jaką kompozycję powinna posiadać rozprawka? (Rozprawka wymaga trójdzielnej kompozycji: wstępu, rozwinięcia i zakończenia. Wstęp i zakończenie powinny obejmować w sumie 20 % całej pracy, a rozwinięcie – 80 %. Każdą część rozprawki należy pisać od nowego akapitu, podobnie jak nową myśl.)
- Co cechuje styl rozprawki? (Styl rozprawki powinien być rzeczowy, logiczny, pozbawiony emocjonalności. Jeśli decydujemy się na zastosowanie cytatów, pamiętajmy o tym, by były trafne i nie nadużywajmy ich.)

Oto słownictwo służące do wprowadzania cytatów:

- ... moje zdanie najlepiej potwierdzą słowa: „.....”
- ... powołam się na słowa: „.....”
- ... świadczą o tym słowa: „.....”
- ... aby poprzeć moje zdanie, zacytuję słowa: „.....”
- ... najlepiej ilustrują to słowa: „.....” itp.)

- Według jakiego planu tworzy się rozprawkę?
Poniższa tabela przedstawia dwa plany rozprawki, zależne od toku rozumowania.

	Plan rozprawki oparty na dedukcji.	Plan rozprawki oparty na indukcji.
Wstęp 10 %	Postawienie zagadnienia, sformułowanie związanych z nim pytań i wątpliwości – HIPOTEZA.	Własne zdanie, założenie jeszcze nieuzasadnione – TEZA.
Rozwinięcie 80 %	Odpowiedzi, wyjaśnienia, uzasadnienie, przedstawienie wszystkich argumentów.	Argumenty, czyli uzasadnienie postawionej tezy.
Zakończenie 10 %	Rozwiązanie, czyli wniosek logicznie wynikający z poprzedniego punktu.	Podsumowanie, tzn. potwierdzenie słuszności własnej tezy.

- Jakiego słownictwa wymaga rozprawka?

Słownictwo służące osiągnięciu spójności tekstu.	Słownictwo sygnalizujące porządek argumentowania.
poza tym zatem głównie ponieważ ponadto oprócz tego przede wszystkim tymczasem natomiast choć mimo to mimo że dlatego gdyż z powodu o czym świadczy otóż jednakże w związku z tym itp.	po pierwsze po drugie z kolei kolejna sprawa to z rozważań wynika zacznę od chciałabym na początku przedstawić z kolei przejdę do to kolejny argument na zakończenie następny argument to podsumowując jako ostatni argument przytoczę z całą pewnością stwierdzam itp.

- Sporządzenie notatek z lekcji.
- Przeczytanie przez nauczyciela przykładowej rozprawki.
- Wykonywanie w grupach (na arkuszach papieru) ćwiczeń redakcyjnych.

- uczniowie wybierają temat rozprawki, np. Czy słusznie ludzie walczą o pokój? Jaką funkcję pełni książka w moim życiu?
- formułują tezę lub hipotezę;
- dobierają argumenty;
- redagują rozprawkę w oparciu o wybrany plan;
- tworzą zakończenie rozprawki stosownie do wybranego planu.

3) Faza podsumowująca

- a) Prezentacja rozprawek zredagowanych przez grupy.
- b) Podanie pracy domowej.

V. Bibliografia

- 1) M. Juda – Mieloch, Wędrówki humanistyczne. Trzymaj formę!, Croma, Wrocław 2001;
- 2) J. Krzyżewska, Aktywizujące metody i techniki w edukacji, Zakład Wydawniczy Lester Quality, Suwałki 2000.

VI. Załączniki

- 1) zadanie domowe
Napisz rozprawkę na temat: Jaką rolę odgrywa komputer w moim życiu?

VII. Czas trwania lekcji

45 minut